

**РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ» У
ПІДВИЩЕНІ МОТИВАЦІИ ДО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ
ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Кравченко Л.В.

Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри техніко-технологічних
дисциплін, охорони праці
та безпеки життєдіяльності

У сучасному світі інформаційних технологій важливу роль відіграє якість професійної підготовки майбутнього фахівця. Одним із способів вирішення цієї проблеми є спосіб розкриття внутрішніх резервів людської особистості, її самореалізація, а це, в свою чергу, вимагає від вищої освіти переорієнтації на особистісну спрямованість, на перспективну підготовку студента, вирішення суспільних і соціальних запитів; реагування на інтереси ринку праці, його умови і потреби. Все це вимагає від викладача організації самостійної роботи студентів [1].

Очевидно, що основними причинами зростаючого значення самостійної роботи при освоєнні освітніх програм педагогічного профілю є відображені в загальних і професійних компетенціях здатності фахівця до організації власної діяльності, прийняття рішень в стандартних і нестандартних ситуаціях, до здійснення пошуку і використання різноманітної інформації, а також до самостійного визначення задач професійного та особистісного розвитку, заняття самоосвітою. При цьому перед викладачами, в тому числі викладачем дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» стоїть актуальне завдання навчити студентів застосовувати отримані знання і практичні навички в самостійній діяльності.

Самостійна робота - це дії викладачів і студентів, спрямовані на створення педагогічних умов, необхідних для своєчасного і успішного засвоєння освітніх програм.

Самостійна робота передбачає навчальні цілі, орієнтовані на формування умінь розв'язувати типові і нетипові завдання, тобто на реальні ситуації, де студентам потрібно показати знання конкретної дисципліни.

Організація самостійної роботи передбачає повне забезпечення студентів навчально-методичною документацією з даної дисципліни, а також надання кожному студенту доступу до фондів бібліотеки та електронної бібліотеки начального закладу, інформаційних ресурсів мережі Інтернет [2].

Для організації самостійної роботи викладач повинен включати поряд з основними підручниками навчальні посібники, довідники, словники, навчально-методичні посібники для самостійного вивчення матеріалу, збірники завдань, контрольних завдань, методичні рекомендації, відеоматеріали, дидактичні матеріали з коментарями, пам'ятки для студентів.

У навчальному процесі виділяють три види самостійної роботи:

1. Аудиторна, яка виконується на навчальних заняттях за завданням і під керівництвом викладача.

2. Позааудиторна, яка виконується за завданням і при методичному керівництві викладача, але без його посередньої участі.

3. Творча, в тому числі навчально-дослідницька робота.

Під час проведення занять з дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» у закладах вищої освіти є можливість використовувати різноманітні форми самостійної роботи:

- фронтальну, коли кожен студент на занятті отримує індивідуальне завдання;
- групову, яка використовується в малих групах для виконання спільної роботи щодо вирішення поставленого завдання;

- індивідуальну, яка передбачає обов'язкове виконання індивідуального завдання, яке складається для кожного студента [2].

У центрі навчання - особистість студента з його мотивами, цілями, рівнем знань, умінь і навичок, інтелектом, з його неповторним психологічним складом і темпераментом. При використанні даного підходу викладач має діяти через формування потреб - комунікативних, пізнавальних, роблячи корекцію, даючи рекомендації, тобто намагатися направити студента в потрібне русло, а підсумком цього є активізація пізнавальної діяльності, підвищення рівня інтелекту, а це в свою чергу веде до засвоєння компетенцій і розвитку нестандартного мислення студента. При такому підході студент без проблем демонструє своє розуміння ідей, фактів, алгоритмів досліджуваного матеріалу.

Для засвоєння вивченого матеріалу варто давати домашнє завдання: самостійне складання презентацій, тестів першого рівня, кросвордів, графологічних структур, повідомлень, використовувати проведення ділових ігор (робота малими групами) з вивченої теми.

Використання такого підходу в навчальному процесі дозволяє:

- реалізувати основний принцип роботи «що зроблено самим - краще запам'ятовується»;
- посилити мотивацію діяльності студентів;
- розвивати самостійну діяльність студентів;
- прищеплювати студентам навички усвідомленої творчої роботи [4].

Поряд з організацією самостійної роботи студентів дієвим є використання особистісно-орієнтованого методу навчання у вигляді різнорівневих завдань, що реалізується у виконанні студентами практичних робіт при фрагментарній участі викладача.

Для підвищення пізнавальної активності і якості самостійної роботи студента варто випробувати рейтингову систему контролю знань, включаючи стартовий, поточний і підсумковий контроль. За основу рейтингової системи знань

приймаються систематичні оцінки результатів в точній відповідності з реальними досягненнями студентів.

Стартовий контроль включає тести попередньої теми. Поточний контроль - відпрацювання практичних маніпуляцій по темі на занятті і домашнє завдання (складання тестів, кросвордів, графологічних структур).

Оцінка ставиться за кожне завдання окремо, наприклад:

- рішення тестів - 3 бали;
- практичні навички - 4 бали;
- рішення ситуаційних завдань - 5 балів.

Підсумковий контроль - підбиття підсумку і виставлення загальної оцінки.

У процесі навчання з використанням даного методу у студентів формуються професійно значущі якості: професійна компетентність і самостійність. Ефективність самостійної роботи і особистісно-орієнтованого методу навчання проявляється в наступному:

- метод дозволяє посилити пізнавальну діяльність студентів (студенти неоднаково швидко і якісно виконують практичні маніпуляції; можуть виконувати самостійну роботу вдома, використовуючи рейтинговий контроль);

- створюється основа формування професійної компетенції і розвивається вміння застосовувати професійні навички в нестандартних ситуаціях (рішення ситуаційних завдань) [4].

Таким чином, функції викладача при такій організації студентів зводиться не до простої передачі знань студентам, а інформаційно-контролюючої і консультативно-координуючої діяльності. Між викладачем і студентом складаються принципово нові взаємовідносини, які сприяють усвідомленому і самостійному досягненні студентами певного рівня знань, умінь і навичок.

Список використаних джерел:

1. Антонюк М.С. Психологічні особливості формування у студентів умінь і навичок самостійної роботи / М.С. Антонюк // Сучасні педагогічні технології у вищій школі: Науко-метод. зб. – К., 1995. – С.111-113.
2. Гурська, О. Місце та роль самостійної роботи студентів у навчальному процесі / О.Гурська // Витоки педагогічної майстерності.- 2014. - №13.- С.103-107.
3. Фіцула, М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / М.М. Фіцула. – 2-ге вид., доп. – К. : Академвидав, 2010. – 456 с. (Серія «Альмамагер»).
4. Чиж О.Н., Сагіна Н.С. Самостійна робота студентів у навчальному процесі / О.Н. Чиж, Н.С. Сагіна // Нові педагогічні технології в контексті сучасних концепцій змісту освіти: Зб. статей. – Луганськ, 1998. – С.211-243.